

Font de can Merlès - Font de la Xima

Sant Just Desvern

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: A la capçalera de la vall de Sant Just, s/n.
Emplaçament A 215 m al nord-est de can Merlès.

Coordenades:

Latitud: 41.405131767391
Longitud: 2.0882780867251
UTM Est (X): 423794
UTM Nord (Y): 4584133

Classificació

Número de fitxa 08221 - 189
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX- XXI
Any 1853-1862, 2010 (restauració)
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Conjunt restaurat l'any 2010.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: La font es troba a la serra de Collserola, espai que forma part de la Xarxa Natura 2000, una xarxa europea d'espais naturals protegits que té com a objectiu garantir la biodiversitat mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i de les espècies de flora i fauna silvestres d'interès comunitari. El 5 de setembre de 2006, el Govern de Catalunya, amb l'Acord de Govern 112/2006, aprova la llista definitiva de LIC (Lloc d'Importància Comunitària) i de ZEPA (Zona Especial Protecció Aus) que configura la Xarxa Natura 2000 al nostre país.

El Pla Especial de Protecció del Medi Natural i del Paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola (PEPNat), aprovat el 2020 amb aprovació definitiva per Acord de Govern de la Generalitat de Catalunya en sessió del 6 d'abril de 2021, estableix les directrius per a la preservació dels valors naturals i paisatgístics del parc, així com per a la regulació dels usos i activitats que s'hi desenvolupen. Aquest pla és l'eina principal per a la gestió sostenible de l'espai natural.

Aquestes mesures de protecció garanteixen la preservació dels valors ecològics, paisatgístics i culturals del parc, alhora que permeten compatibilitzar-los amb l'ús públic i les activitats tradicionals que s'hi desenvolupen.

Número inventari	IPEC 933528, IPEC 933580, IPEC 933582, Inventari dels Elements d'Interès Especialment Rellevant del PEPPNSC (número F161), Inventari del Patrimoni Cultural del PNSC (número SJT401)
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Social
Titularitat	Privada
Titular:	08219A001000130000KD

Fitxes associades:

[Pi blanc de la font d'en Merlès](#)

[Roure de la font de can Merlès](#)

[Can Marlès - Can Merlès - Can Massana](#)

Autoria de la fitxa David Torres Rodríguez - Kuanum

Data de registre de la fitxa: dc., 23/10/2024 - 12:24

Descripció

Conjunt hidràulic, situat a la capçalera de la vall de Sant Just molt a prop de la masia de can Marlès, format per una font de mina, un pou, la torre d'un molí de vent i una bassa.

La font, situada arran de terra, presenta un petit mur de pedra vista que conforma el frontal. L'aigua raja d'un broc cilíndric d'acer inoxidable i cau a una petita pica de pedra coronada per maons, situada a la base. Aquesta pica desguassa directament al torrent. L'aigua de la font prové d'una mina de curt recorregut, de la qual es pot apreciar una portella d'accés a pocs metres per sobre de la font. La portella, de petites dimensions, està delimitada per dos murets de pedra vista, coronada amb un arc de mig punt de maons disposats de cantell i tancada amb una porta de ferro.

La mina, amb un traçat que s'endinsa al fondal uns 20 m, recull l'aigua i la condueix fins a un pou de perforació per posteriorment fer-la arribar a una arqueta de distribució, que la reparteix a la font i a la bassa del conjunt hidràulic.

A més de la font, el conjunt destaca per una torre cilíndrica de maó vist de 7,5 m d'alçada, que presenta una porta d'accés a la base i una petita finestra per sobre de la porta. En origen, la torre estava coronada per les aspes d'un molí de ramell, tipologia de molí de vent emprat per bombar a la superfície l'aigua d'un pou. L'energia eòlica d'aquest molí, era transformada en energia mecànica que accionava un sistema de bomba de pistó per extreure l'aigua del pou situat a la base de la torre. El pou, de 2 m de diàmetre i 7 m de fondària, és el que proporciona l'aigua a l'altre gran element del conjunt, la bassa situada a pocs metres. Actualment, des de la restauració de l'any 2010, la torre disposa d'una placa fotovoltaica que és

l'encarregada de proporcionar l'energia per fer funcionar la bomba.

El conjunt es completa amb una bassa de 7 x 7 m de costat i 2,5 m de fondària, amb una capacitat de 100?m³, que rep l'aigua de la mina de la font i del pou de la torre del molí. En el moment de la seva construcció, la bassa estava destinada al rec dels horts situats a un nivell inferior.

Història

El conjunt hidràulic de la font de can Merlès està vinculat a la masia del mateix nom, datada a finals del segle XVI. Entre els anys 1853 i 1862 es construïren la bassa, la mina i el pou amb la seva torre, infraestructures necessàries per al rec dels horts del mas que tenien una plantació de 175 tarongers.

Aquest complex, que funcionà fins a la fi de la dècada de 1940, va quedar abandonat definitivament l'any 1968 quan els terrenys de la finca van ser venuts per instal·lar el Club de Tennis Sant Gervasi.

L'any 2010, el Parc de la Serralada de Collserola i l'Ajuntament de Sant Just Desvern, feren uns treballs de restauració del conjunt. També cal destacar la intervenció de condicionament de l'espai feta el 4 de desembre de 2021 per l'Associació Fes Fonts Fent Fonting, una entitat que des de fa anys desenvolupa una important feina d'inventari, manteniment i arranament de les fonts del Parc Natural de Collserola.

Bibliografia

CARDONA GELABERT, Jordi (1995). "Els pous a Sant Just Desvern". *Miscel·lània d'estudis santjustencs*, núm. 6, pp. 209-23.

OCHOA GONZÀLEZ, Juli (1995). "Inventari de les mines d'aigua". *Miscel·lània d'estudis santjustencs*, núm. 6, pp. 187-208.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya_Font](#)

[Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya_Mina](#)

[Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya_Pou](#)

[Font de Can Merlès. Parc Natural de Collserola](#)

[Font de Can Melès o de la Xima. Fes Fonts Fent Fonting](#)

[Font de Can Merlès. Bloc d'Enric Costa i Castells](#)

